

Kunstig intelligens i revisors hverdag

Artikkelen er den første i en serie om bruk av kunstig intelligens i Revisjon og Regnskap. Artikkelserien skal gi kunnskap om og veiledning i praktisk bruk av «KI».

Del I:

Kunstig intelligens i revisors hverdag

Statsautorisert revisor
og siviløkonom
Leon Emil Dyb
Rådgiver i Revisorforeningen

I en verden hvor samtalen rundt kunstig intelligens (KI) stadig blir mer høyløst, inviterer denne artikkelen til en praktisk forståelse av teknologien som transformerer vår profesjonelle hverdag. Vi utforsker hvordan KI, fra algoritme-baserte konteringsforslag til avanserte chatboter, kan øke effektiviteten og kvaliteten på arbeidet til revisorer og regnskapsførere.

Med et kritisk blikk på personvern og etikk, gransker vi hvordan man kan navigere i dette landskapet med forsiktighet, samtidig som vi ser på praktiske applikasjoner av KI i alt fra tekstbehandling til revisjonsberetninger. Innledningen er «naturligvis» skrevet av ChatGPT-4.

Hva er kunstig intelligens?

Mange forbinder KI med «maskinlæring». Maskinlæring innebærer at KI gjennom algoritmer automatiserer læringsprosesser, og ser etter innsikt, mønstre og sammenhenger uten eksplisitt å ha blitt programmert til å ha akkurat denne kunnskapen. Det norske akademis ordbok definerer kunstig intelligens som en maskins evne til å simulere intelligent adferd for å kunne besvare spørsmål, utføre regneoperasjoner, lage prognoser eller lignende. Med andre ord omfavner kunstig intelligens teknologier vi for lengst har blitt kjent med og i mange tilfeller komfortable med.

KI representerer en revolusjon innen teknologi som har stor innflytelse på oss, enten det gjelder semi-spontane forespørsler til iPhone's «Siri», selvkjørende biler eller chatboter som kan fremstå som allvitende og utømmelige kilder for kunnskap og innsikt. Ved å ha grunnleggende forståelse om hva KI er, kan vi gjøre bedre vurderinger av hvordan teknologien kan brukes til å øke effektivitet og kvalitet i arbeidet vårt. Den nye skattemeldingens «dulting», algoritme-baserte konteringsforslag til ferdiginnleste fakturaer og automatisert dataanalyse kan være eksempler på kunstig intelligens. Selv om KI kan virke som noe komplekst, diffust eller et snerrent moteord, er realiteten at det påvirker livene våre i større eller mindre grad, har allerede gjort det i mange år og vil påvirke oss i enda større grad i årene fremover.

Nødvendige forbehold

Før vi ser videre på fordeler og praktiske nytteområder for KI i arbeidshver-

dagen er det, uten å gå inn i det som kunne vært en omfattende drøftelse om etikk, moral og transparens, nødvendig å minne om forhold som brukerne av KI bør reflektere over – enten bruken skjer i egenregi eller i form av tiltak og praksis som innføres i hele bedriften.

Eksempler på kunstig intelligens

Chatboter: ChatGPT, Bing Chat, BARD, Chatsonic, Perplexity AI

Analyse: Tableau, Polymer

Bildegenerering: DALL-E, Bing Image Creator, Playground AI

Planlegging: Motion AI, Clockwise

Noen av tjenestene over krever abonnement.

Personvern og taushetsplikt

Først og fremst er det viktig å stille kritiske spørsmål før opplysninger gis til et KI-system som delvis bygger på informasjonen den blir «matet» med. Informasjonen blir en del av databasen som for eksempel ChatGPT bygger sine svar på, med andre ord offentlig tilgjengelig informasjon. For sensitive eller taushetsbelagte opplysninger om revisjonskunder kan dette medføre brudd på revisors taushetsplikt og personvernlovgivning for øvrig. Slike opplysninger kan med andre ord ikke ukritisk overgis til systemer der det er usikkerhet til videre bruk, eventuelt der det medfører brudd på revisors taushetsplikt. En del problemstillinger som gjelder taushetsplikt i møte med KI, der man ikke selv kontrollerer dataene som overleveres, kan unngås ved å anonymisere opplysningene.

Kildekritikk

KI-enes natur og behovet for sunn fornuft er en viktig grunn til at revisorer ikke kommer til å bli arbeidsledige, tross en stadig mer digitalisert verden. Enhver form for KI, som vi kjenner den i dag, vil gi en tilbakemelding basert på reglene og begrensningene den er pålagt, samt informasjonen den har fra før. Det kan være at disse forutsetningene ikke er tilpasset formålet KI-en brukes til, og det kan føre til halvgode eller rett og slett gale svar. Det er derfor viktig å være kritisk til svarene som mottas. For revisjonsformål er det heller ikke nødvendigvis slik at KI-en du har bedt om hjelp fra er oppdatert med siste versjon av relevant lovverk, standarder eller andre kilder.

En litt mer effektiv dag ved bruk av KI

De praktiske bruksområdene, særlig innen tekstbehandling og tilhørende oppgaver, er nesten bare begrenset av egen oppfinnsomhet. I det videre tas det utgangspunkt i hvordan chatboter som ChatGPT, Bing Chat og BARD kan brukes som personlig assistenter for å løse oppgaver og effektivisere arbeidet ditt. Som med de fleste andre verktøy vi tar i bruk, vil utbyttet øke i takt med hvor kjent du er med verktøyet.

Tekstbehandling

Store mengder tekst produseres i imponerende hastighet av mange av de tilgjengelige KI-ene, og dette er et av de fremste og mest opplagte områdene hvor det kan være tid å spare, samtidig som resultatet kan bli bedre. Har du for eksempel skrevet en artikkel til siste nummer av Revisjon og Regnskap og vil kvalitetssjekke innholdet, sørge at det er god grammatisk setningsoppbygging, hensiktsmessig tekstinndeling som gir behagelig lesning, og at teksten for øvrig har god logisk sammenheng, kan du spørre KI om følgende:

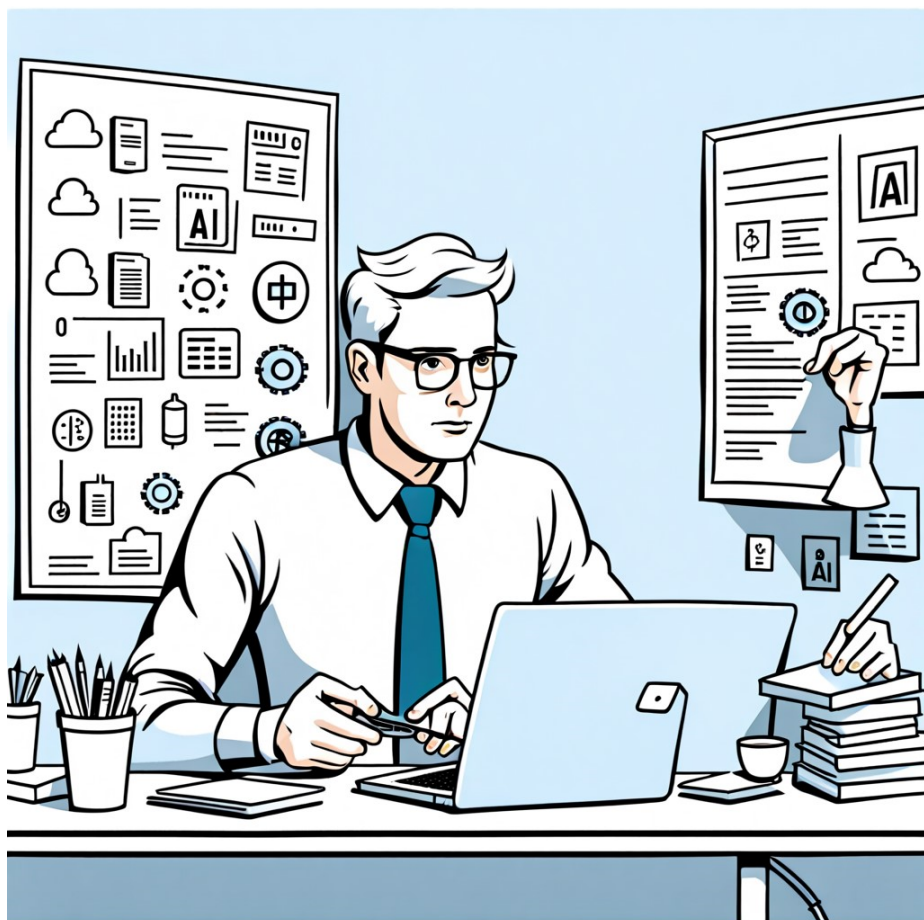
«Teksten under er skrevet til (anledning), og målgruppen er (beskrivelse av målgruppen). Se over teksten og gi meg tilbakemeldinger på grammatikk og logisk inndeling. Pass på at jeg ikke gjentar meg selv for mye:»
(lim inn tekst)

Nøyaktig hvordan tilbakemeldingen gis kan variere, men ofte vil den være

punktvis og/eller nummerert. Om tilbakemeldingen ikke treffer, og justeringer er nødvendig, kan du forsøke å justere tilbakemeldingen slik:

«Gi meg en ny tilbakemelding. Vær mer kritisk. Legg mer/mindre vekt på (...)»

Opgaver som referatskriving, renskrivning og sortering av notater samt å lage sammendrag av lengre tekster er andre nyttige måter å ta i bruk KI på. Hvem har for eksempel ikke opplevd å stille til et møte der det viser seg at deltakerne etter forrige møte hadde ulik oppfatning av hva som skulle skje videre? Har du adgang og tillatelse til å transkribere digitale møter (en annen form for KI) kan du be KI om å oppsummere hva som har blitt diskutert, hvem som tar ansvar for hvilke arbeidsoppgaver videre, og når oppgavene skal være ferdigstilte. Du kan også be KI vurdere om det er noen uklarheter som burde avklares før du går videre.

KI fungerer bra til arbeidsoppgaver som referatskriving, renskrivning og sortering av notater samt å lage sammendrag av lengre tekster. (Illustrasjonen er laget ved bruk av nettsiden: <https://playgroundai.com/>)

Revisjonsberetninger

Iblant er det vanskelig å finne de rette ordene når revisjonsberetninger skal skrives. Et kjent eksempel for mange er beretninger der «konklusjon om forbehold» med fordel kunne hatt en klarere sammenheng med innholdet i «grunnlag for konklusjon om forbehold». Kan det være verdt tiden å be KI om bistand, om ikke en annen partner er tilgjengelig for øyeblikket og materien er noe overveldende?

«Jeg er revisor for et selskap som driver med (...) der vi skal avgi en revisjonsberetning med forbehold. Vurder teksten under. Gir avsnittet «grunnlag for konklusjonen med forbehold» en rimelig begrunnelse for avsnittet «konklusjon med forbehold»?»

(lim inn tilstrekkelig anonymiserte avsnitt fra revisjonsberetningen, med overskrifter som gjør det mulig for KI-en å gjøre vurderingen)

Oppslagsverktøy

KI kan også benyttes som mer personlige oppslagsverktøy. I møte med enkelte komplekse problemstillinger kan det være hensiktsmessig å bruke KI for å se om dens vurdering av relevante revisjonmessige, regnskapsmessige eller selskapsrettslige vurderingsmomenter sammenfaller med dine egne. Databasen til mange av KI-ene omfatter for eksempel en omfattende samling av fagartikler, veiledninger og implementeringsguider i tillegg til revisjonsstandardene. I denne sammenheng er profesjonell skepsis viktig. Det kan blant annet være at databasen ikke er oppdatert med nye standarder, eller KI-en kan ha vanskeligheter med å skille mellom amerikansk og norsk revisjonspraksis, som kan variere til tross for ISA-ene. Ved slik bruk anbefales det å be om og oppsøke de opprinnelige kildene.

Planlegging og organisering

Det finnes KI-er som er rendyrkede planleggings- og organiseringsverktøy med integrasjon til din kalender, som

Motion AI og Clockwise. De organiserer kalenderen din, hjelper deg å prioritere, og lar deg ikke glemme en oppgave når den er registrert. Om du ikke har fått gjort oppgaven innen den avsatte tiden, flyttes oppgaven til en ny åpning i kalenderen.

De tekstbaserte KI-ene kan også være verdifulle planleggingsverktøy, enten du skal planlegge et større eller mindre arrangement, ønsker å bryte ned et prosjekt eller en oppgave i en overkommelig oppgaveliste, eller har en rekke oppgaver som skal fordeles mellom teammedlemmer, og ikke vet hvilken ende du skal starte i. Her skiller chatbotene seg fra søkemotorene ved at du fortløpende får tilpasset detaljnivå etter behov.

«Jeg skal holde et seminar fra kl. 9-16 for bedriften jeg jobber i. Innholdet

består av tre ulike emner (emne 1, emne 2 og emne 3) og lunsj. Lag en agenda for dagen, og gi meg en utfyllende liste over hva jeg burde ta hensyn til.»

Excel og koding

Excel er et kjært arbeidsredskap for mange av oss. Også her kan KI hjelpe oss, enten det gjelder å lage formler for komplekse beregninger eller kontrollere formler som av uforståelige grunner ikke fungerer som de skal. Eksemplene under fungerer som oftest bra. Vil du ha en mer spesifikk formel, må du oppgi hvilke celler du har beregningsgrunnlaget ditt i:

«Lag en Excel-formel for å utføre en nedskrivningstest på en eiendel med kontantstrømmer 9 år frem i tid og en kontantstrøm i år 10 som det skal beregnes en terminalverdi av.»

KI kan også hjelpe oss med Excel, enten det gjelder å lage formler for komplekse beregninger eller å kontrollere formler som av uforståelige grunner ikke fungerer som de skal. (Illustrasjonen er laget ved bruk av nettsiden: <https://playgroundai.com/>).

«Denne Excel-formelen fungerer ikke. Forklar hva som går galt her:»
(lim inn formel)

Erfaringsmessig bør du ikke stole blindt på kalkulatorfunksjonen til enkelte av de språkbaserte KI-ene. Trenger du derimot bistand til VBA-koding for å få Excel-makroen til å fungere som ønsket, eller jobber du med andre kode-språk, er dette et landskap der KI-enes logiske oppbygning, nøyaktighet og evne til å bryte ned det komplekse og omfattende kommer til sin rett.

Avslutningsvis kan det være hensiktsmessig å minne om at man i en hektisk hverdag også kan bruke KI til å:

- planlegge middager og lage ukemesnyer med tilhørende handleliste.
- lage treningsplaner, og / eller be om øvelser for f.eks. stive kontorskuldre
- foreslå fritidsaktiviteter innen gitte rammer
- planlegge korte og lengre reiser, med reiseplan og pakkelliste

I tiden fremover vil vi i revisjon og andre profesjonelle sammenhenger

komme til å se en betydelig økning i bruk av KI, eksempelvis ved kontinuerlig revisjon av alle transaksjoner, risikovurderinger basert på sanntidsinformasjon, og KI-overvåking av revisjonsfilen som varsler om potensielle røde flagg. Foreløpig må mange av oss nøye oss med å gjøre hverdagen *litt* enklere.

Bærekraftsrevisor informerer

I denne spalten om bærekraftsrapportering – Bærekraftsrevisor informerer – vil vi holde deg oppdatert på den regulatoriske utviklingen, og gi innblikk i aktuelle temaer. Her vil du også bli oppdatert om arbeidet Revisorforeningen gjør innen feltet bærekraftsrapportering og attestasjon av rapporteringen.

Bærekraftsrapportering året 2023

De regulatoriske rammene for bærekraftsrapportering er i stor endring. I denne artikkelen tar vi sikte på å gi en oppsummering av de viktigste nyhetene i året som har gått.

Siviløkonom/MBA finans
Kjersti Okstad Kirkeby
Fagdirektør selskapsrapportering og bærekraft, Revisorforeningen

Cand.merc.
Carl-Emil Akselberg
Rådgiver bærekraft, Revisorforeningen

Statsautorisert revisor og siviløkonom
Sissel Riise
Rådgiver selskapsrapportering og bærekraft, Revisorforeningen

Omfanget av eksisterende og kommende rapporteringskrav i kombinasjon med frivillige rammeverk og standarder kan være overveldende. Artikkelen berører ikke eventuell utvikling i frivillige initiativer og rammeverk.

Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) – NOU 2023:15

CSRD trådte i kraft i EU 5. januar 2023, og skal gjennomføres i medlemslandenes lovgivning innen 18 måneder, altså innen juli 2024. Verdipapirlovutvalget

la frem sin utredning om gjennomføring i norsk rett i mai 2023. Det er ventet at Norge innfører reglene om pliktig bærekraftsrapportering i tråd med tidslinjen EU angir. Det gir en trinnsvis innføring av lovreglene over tre år, fra og med 2024.

I [NOU 2023:15](#) foreslås endrede lovregler i regnskapsloven, revisorloven, verdipapirhandeloven, samt noen andre. CSRD innfører krav om attestasjon av bærekraftsrapportering. Utvalget foreslår å åpne for at bærekraftsrapporteringen kan attesteres av en alter-

nativ tilbyder av attestasjonstjenester som ikke er revisjonsforetak.

Mange vil hevde at gjennomføringen av CSRD i Norge er den mest omfattende endringen av selskapsrapporteringen siden innføringen av IFRS.

European Sustainability Reporting Standards (ESRS)

De overordnede kravene til rapportering vil fortsatt fremgå av nasjonalt regelverk som gjennomfører direktivet. I tillegg skal de europeiske standardene